

Judith Vanistendael: 'Toen David zijn stem verloor' Uitgeverij Oog en Blik/ De bezige Bij, Amsterdam 2012. ISBN 9789054923367 (Keelkanker/ Strottenhoofdkanker/ AG/1). Zie ook www.oogenblik.nl

Soort boek/Ziekte/Stijl: Stripboek (graphic novel), gemaakt door Judith Vanistendael waarin het verhaal te zien en te lezen is van de boekhandelaar David, die te horen heeft gekregen dat hij strottenhoofdkanker heeft gekregen. Te zien is hoe hij en verschillende familieleden daarmee omgingen. Het boek is uitgegeven in twee landen en twee talen met verschillende covers.

Het boek is niet autobiografisch: (Vanistendael zie: <http://striptip.nl/toen-david-zijn-stem-verloor/> door Jeroen) 'Het is niet autobiografisch. Wel ben ik de laatste jaren van zeer dichtbij geconfronteerd met kanker. Uit die ervaringen heb ik geput.' En ze is niet over een nacht ijs gegaan. 'Eerlijk gezegd zat het verhaal al helemaal in mijn hoofd voor ik er aan begon... Maar achteraf zag ik pas in wat mij heeft aangezet tot het maken van dit boek.'

Over de schrijfster: Judith Vanistendael (Leuven, 1974) is een Brusselse striptekenaars en illustratrice. Ze studeerde kunstwetenschappen zowel in Berlijn als in Gent om vervolgens nog verder te studeren in Sevilla. Ze werkte op diverse plekken in België voordat ze zich helemaal toe ging leggen op het tekenen. Ze volgde in 2000 nog een opleiding Beeldverhaal aan de hogeschool Sint-Lukas te Brussel. Ze illustreerde voor diverse uitgeverijen en tekende en schreef eerder de strip 'De maagd en de neger'.

Korte Beschrijving: In dit beeldverhaal wordt beschreven hoe bij David (1946), een in zichzelf gekeerde boekhandelaar kanker aan het strottenhoofd wordt geconstateerd waaraan hij dood zal gaan. Het boek gaat daarna vooral in op wat voor impact het nieuws heeft op hem en zijn familieleden. Judith Vanistendael laat zien hoe ze dat het nieuws verwerken en ermee omgaan. Ze licht achtergronden van de verschillende familieleden toe, respectievelijk oudste dochter Mirjam (1976) een dochter uit een eerdere relatie van David, kleindochter Louise (2000), zijn vrouw Paula (1963), zijn dochtertje Tamar (1992) en David zelf. Elk familielid verwerkt het nieuws anders. David is geen grote prater, wil het liefst niet over zijn ziekte praten, terwijl zijn echtgenoot dat nou juist graag wil, maar wil nog een grote reis maken. Dat doet hij ook, samen Tamar. Paula voelt zich in de steek gelaten en denkt het leven zonder David niet aan te kunnen. Zijn oudste dochter, net bevallen van haar eerste kind, vangt zijn jongste dochter Tamar veel op, als Paula dat niet lukt. Tamar zoekt samen met haar vriendje Max naar een manier om Davids ziel te vangen en te doen voortleven.

Uiteindelijk, als David na een operatie zijn stem heeft verloren en erg ziek is, vraagt hij om euthanasie. Verwerking, verlies, angst, pijn, liefde, dood, en euthanasie, het zijn maar een paar onderwerpen die in dit boek op een zodanige manier met woord en beeld worden getroffen, dat ze je bij blijven.

Wat viel op: Ondanks dat Judith Vanistendael geen boodschap heeft willen vertellen met deze graphic novel is goed te lezen hoe verschillend mensen zelf en hun omgeving op slecht nieuws en de naderende dood van een geliefde kunnen reageren. Dat kan diverse mensen tot troost zijn. Daarbij werken de beelden extra door. Vanistendael heeft verschillende technieken gebruikt en veelzeggende tekeningen gemaakt om stemmingen over te laten komen, of om mee uit te beelden hoe iemand de dood bij een ander kan zien. Mirjam kijkt in gesprek met David naar David en ziet een doodskop die pas weggaat als David haar indringend toespreekt. (Pag.68-71). Onder de kop citaten is link naar tekeningen die op de desbetreffende website te vinden zijn, die ook voor zichzelf spreken. Zo licht zij vele vormen van verdriet, met oog voor detail (bijvoorbeeld verlies van geur (pag. 178), en manieren waarop kinderen omgaan met de aanstaande dood van David (o.a. pag. 114-115 en 127-128)), toe.

<http://striptip.nl/toen-david-zijn-stem-verloor/> door Jeroen : ‘Richt Vanistendael zich met ieder werk op een ander publiek? Wil Judith met Toen David zijn stem verloor iets nalaten aan haar lezers? ‘Nee,’ ontkent ze resoluut. ‘Ik heb geen boodschap in dit boek gelegd. En ik heb zeker geen specifieke doelgroep. Beschouw het als een roman, maar dan in beelden. het is een verhaal. Niet meer en niet minder. Ik heb een verhaal te vertellen en zoek daar de beste vorm voor.’”

Citaten: Tekeningen: zie link:

<http://judithvanistendael.wordpress.com/category/toen-david-zijn-stem-verloor/>

Pag. 114: (Opmerking Coleta: de lettertypen zijn veel mooier bij de tekeningen: Ik heb alleen willen aangeven dat het steeds door andere personen is geschreven. Kijk vooral ook naar de tekeningen via de link) ‘Tamar!! Ik weet nu wat we moeten doen om David te buwaaren. Wu moeten hem mummie niezeeren.’ (MAX)

Pag.137: PAULA

Zoveel soorten van verdriet,

Ik noem ze niet.

Maar één, het afstand doen en scheiden.

En niet het snijden doet zo'n pijn,

maar het afgesneden zijn.

(Uit het gedicht van Vasalis: ‘Sotto Voce’ vergezichten en gezichten, van Oorschot, 1954)

Pag. 178-179: ‘De chemo heeft zijn geur veranderd. (...) Je ruikt naar mijn man toen hij nog niet ziek was...(...) Ik weet dat het gek klinkt, Maar ik wil je bedanken, Voor je geur...’ (Paula)

Pag.262:

‘Voor

Georg.

Ik wil

gaan.’ (David)

Recensies/ Extra: Zie ook: <http://judithvanistendael.wordpress.com/>

<http://striptip.nl/toen-david-zijn-stem-verloor/> door Jeroen : ‘(...)Vanistendael heeft bewust gekozen voor de toegankelijke, typische stijl. ‘Het is een verhaal over onuitgesproken gevoelens, over angst en pijn. Ik wilde dit zo sterk mogelijk doen overkomen.’ De Brusselse legt uit dat de details het doen. ‘Om alle subtiliteiten qua sfeer er in te krijgen koos ik voor kleur, en daarbinnen voor een heel gevoelig medium: aquarel.(...)’

Elsje Heuff: ‘(...)Aangrijpende, psychologische graphic novel over leven, liefde en dood, verlies, angst, pijn en euthanasie met mooie, sfeervolle aquareltekeningen. Heel treffend worden in woord en beeld de gevolgen van een dodelijke ziekte op de zieke zelf en zijn naaste omgeving beschreven. (...)’